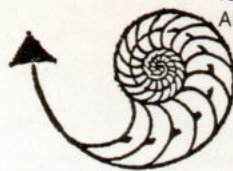

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ
ΦΥΣΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

η παρέα του μουσείου

Ενημερωτικό Δελτίο του παιδικού τμήματος των Φίλων του Μουσείου Γουλανδρή

ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Θάλασσα και καλοκαίρι είναι λέξεις που ταιριάζουν.

Αν προσθέσουμε και τη λέξη «παιδιά», τότε θάλασσα, καλοκαίρι και παιδιά κάνουν μια τρελή παρέα.

Τα παιδιά λένε «θάλασσα» — αυτά τα τρία άλφα στη σειρά— κι αμέσως θυμούνται τα παιχνίδια και τα μπάνια στην υγρή της αγκαλιά.

Μα η θάλασσα δεν είναι μόνο για παιχνίδια.

Είναι μια απέραντη έκταση με αλμυρό νερό, ένα τεράστιο ταμειυτήριο, όπου η μητέρα μας η Φύση, έχει καταθέσει ένα πολύτιμο θησαυρό, τα ψάρια, τα φύκια, το πλαγκτόν, και θέλει να της τα προσέχουν.

Θάλασσα, καλοκαίρι, παιδιά και παιχνίδια..

Στην τρελή παρέα που κάνουν όλες αυτές οι λέξεις, ας προσθέσουμε και δυο ακόμα: προστασία και φροντίδα.

A. B.

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΨΑΡΙΩΝ

Τα ψαράκια τα καημένα
με πτερύγια σταυρωμένα

στην ψαρίαση τη σιωπή τους
λεν βουβά την προσευχή τους:

«Παναγιά μας κι 'Αι—Νικόλα
σας παρακαλούμε όλα,

πείτε στους τρελούς ανθρώπους
που βρωμίζουνε τους τόπους

να προσέξουνε λιγάκι
το γαλάζιο μας νεράκι.

Αν σε μας βρωμιές πετάνε
βρώμικα πώς θα μας φάνε;

Κι ούτε ο ήλιος θα βουτάει
σε νερό που θα βρωμάει

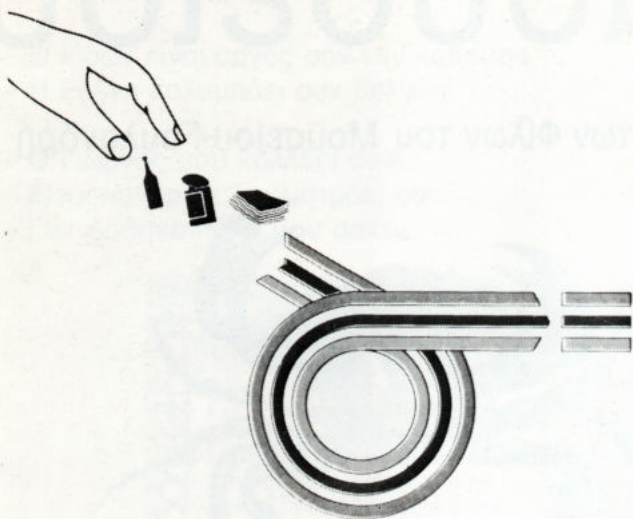
και τη μύτη του θα πιάνει
βόλτα στο γιало σαν κάνει...

Θέτη Χορτιάτη

Το Μουσείο ετοιμάζει έκθεση για τους υ γ ρ ό -
τ ο π ο υ ς που θα γυρίσει όλη την Ελλάδα. Η
έκθεση θα βρίσκεται στο Μουσείο από τις 5 Ιου-
νίου.

Έτσι η επόμενη «Παρέα» που θα βγει το Φθινό-
πωρο θα είναι αφιερωμένη στους υγρότοπους.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΜΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ ΓΙΑ ΣΑΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Άραγε τα σκουπίδια τι είναι;

Ίσως κάτι που δε χρειαζόμαστε, ούτε θα ξαναχρησιμοποιήσουμε. Όπως τ' αποφάγια, τα άδεια κονσερβοκούτια, τα σπασμένα γυαλιά, τα πλαστικά μπουκαλιά από λάδι, γάλα, νερό, αναψυκτικά, τα φλούδια από φρούτα και λαχανικά, διάφορα χαρτόκουτα ή χαρτιά, κατεστραμμένα ρούχα και άλλα.

Ε λοιπόν όλ' αυτά δεν είναι σκουπίδια. Τα γυαλιά, τα χαρτιά και τα κονσερβοκούτια *ανακυκλώνονται*, δηλαδή το γυαλί ξαναγίνεται γυαλί κι έτσι δεν ξοδεύεται πρώτη ύλη που είναι συνήθως μέρος της άμμου, ούτε δουλεύει η βιομηχανία γυαλιού τόσο πολύ, όσο θα δούλευε για να φτιάξει το γυαλί από την αρχή.

Το χαρτί ξαναγίνεται χαρτί κι έτσι η βιομηχανία χρησιμοποιεί λιγότερες πρώτες ύλες, δηλαδή σώζονται δέντρα.

Τα κονσερβοκούτια, όπως και τα πώματα των μπουκαλιών, ξαναγίνονται πρώτη ύλη για κονσερβοκούτια, άρα έχουμε λιγότερα μεταλλεία, άρα λιγότερες πληγές στη φύση.

Εκτός όμως απ' όλα αυτά, ο όγκος των σκουπιδιών στις χωματερές, μειώνεται σημαντικά. Και οι χωματερές δεν είναι εξωγήινες περιοχές. Μια απ' αυτές βρίσκεται πολύ κοντά μας, στα Νέα Λιόσια.

Ας μην περιμένουμε λοιπόν από τους μεγάλους ν' ασχοληθούν μ' αυτό. Τοποθετείστε εσείς κοντά στο σκουπιδοντενέκε της κουζίνας τρεις ακόμα σακούλες, για γυαλιά, χαρτιά και μέταλλα. Και ενημερώστε όλους στο σπίτι σας. (Στη σακούλα των χαρτιών μην πετάτε το κουτί από την Αμιτα ή τις παρόμοιες συσκευασίες).

Αναλάβετε μόνοι σας ν' αδειάζετε τις σακούλες στους ειδικούς κάδους που έχουν τοποθετηθεί σε διάφορες γειτονίες.

Για την Κηφισιά γνωρίζουμε δυο τοποθεσίες με τέτοιους κάδους που είναι: Η μία δίπλα στην Παιδική Χαρά της εκκλησίας του Αγ. Δημητρίου, και η άλλη στο τέρμα των λεωφορείων της Πολιτείας. Θα θέλαμε να μας γράψετε πού υπάρχουν τέτοιοι κάδοι στη γειτονιά σας, για να το δημοσιεύσουμε και να το μάθουν και οι άλλοι.

Ακόμα και τα φλούδια από τα φρούτα και τα λαχανικά μαζί με τα σάπια φύλλα και ότι περισσεύει από ένα κλάδεμα, μπορούν να γίνουν λίπασμα για τα λουλούδια, φτάνει να τ' αφήσουμε να σαπίσουν σ' ένα υγρό και σκοτεινό μέρος.

Βλέπουμε λοιπόν ότι σχεδόν το μόνο υλικό που δεν ανακυκλώνεται είναι το πλαστικό. Οπότε για να λέμε ότι κάνουμε κι εμείς κάτι για το περιβάλλον, πρέπει σαφώς να προτιμάμε το προϊόν που έχει μια ανακυκλώσιμη συσκευασία παρά μια πλαστική.

Όλα τα μέλη της «Παρέας» ας συμμετέχουμε στην ανακύκλωση χωρίς να γκρινιάζουμε για τα σκουπίδια που πετάνε πάντα κάποιοι άλλοι.

Άννα Μαργαριτούλη

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ

ΤΟ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΠΑΡΤΥ

Στις 7 Μαρτίου περίπου 100 παιδιά συμμετείχαν στο αποκριάτικο πάρτυ μας με θέμα το «Δάσος» που είχε ετοιμάσει η κ. Ρενέ Βαρουστή και η κ. Έλενα Βασιλείου. Τα παιδιά έπαιξαν με τα παιχνί-

δια, που είχαν ετοιμάσει οι μεγάλοι, και οι μεγάλοι θαύμασαν τα κοστούμια των παιδιών που ήταν γεμάτα φαντασία, επιδεξιότητα και καλό γούστο.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΙΠΠΟΦΟΡΒΕΙΟ

Γύρω στα 100 παιδιά πήγαν και στο αγρόκτημα Φηγαίας στο Πικέρμι. Έμαθαν πολλά για τα καθαρόαιμα άλογα, για τον πολλαπλασιασμό, τη διατροφή και την εκπαίδευσή τους από την κ. Τζόση Μαυρομάτη, το Γιάννη και τον Αλέξη.

Ευτυχώς η λίγη βροχούλα που έπιασε δεν ενόχλησε την επίσκεψη, αλλά μάλλον της ταίριαζε.

Η ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ

Την Παρασκευή, 9 Μαΐου, 40 παιδιά και 4 μεγάλοι πήγαμε ημερήσια εκδρομή στην Κόρινθο. Ενημερωθήκαμε για τη γεωλογική δομή της περιοχής από το γεωλόγο κ. Σταύρο Ρίζο και περάσαμε μέσα από τη διώρυγα με το ρυμουλκό «Τρίτων», που μας παραχώρησε η Α. Ε. Διώρυγας Κορίνθου. Μετά πήγαμε στο αρχαιολογικό μουσείο, στο ναό του Απόλλωνα και στην αρχαία αγορά, όπου ξεναγηθήκαμε από την αρχαιολόγο κ. Ρέα Παπαζήση.

ΣΠΑΖΟΚΕΦΑΛΙΕΣ

Ίσως να έχετε προσέξει ότι πολλές φορές χρησιμοποιούμε μερικές εκφράσεις που έχουν μέσα τους συνήθειες και ιδιότητες ζώων για να κάνουμε μια παρομοίωση. Π.χ. Πεινάει σαν λύκος, καμαρώνει σαν παγόνι και άλλα πολλά. Σας δίνουμε δυο παραδείγματα κι εσείς συμπληρώστε τα υπόλοιπα:

- Ο Ιάσων είναι αργός σαν τον κάβουρα.
- Η Ελένη κολυμπάει σαν δελφίνι.
- Ο Γιώργος μου κολλάει σαν.....
- Είναι πονηρός. Ξεγλιστράει σαν.....
- Γαντζώθηκε πάνω μου σαν.....

- Όταν ξεφυσάει μοιάζει με.....
- Είχε το μάτι του.....

Απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς λέμε τα πόδια του χταποδιού;
- Πώς λέμε την κατοικία του χταποδιού και άλλων θαλασσινών;
- Πώς λέμε τα μπροστινά μεγάλα «πόδια» του καβουριού;
- Ποιο λέμε «αλογάκι της θάλασσας»;
- Ποιο ψάρι είναι «μυταράς»;

Όσοι είχαν δώσει δουλειές για τον περσινό καλοκαιρινό διαγωνισμό μπορούν να τις πάρουν πίσω.

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

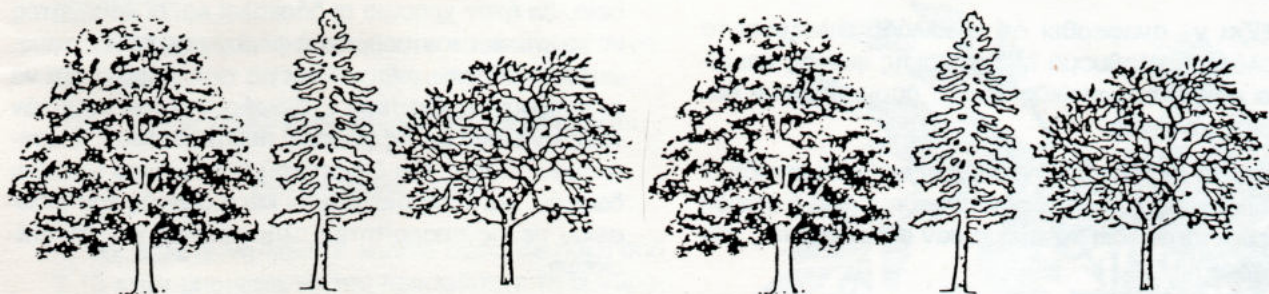
Χαιρετισμός του Δ.Σ.

Με την έναρξη της χειμερινής δραστηριότητας '85/'86 του Σωματίου μας, το Διοικητικό Συμβούλιο επιθυμεί να αποστείλει θερμό χαιρετισμό σε όλους τους φίλους και φίλες του Μουσείου Γουλανδρή και τους συνεργάτες του. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι το κοινόφελές και εκπαιδευτικό μας έργο βρίσκει την ίδια πάντα θερμή ανταπόκριση και προσβλέπουμε στην ενεργό συμπαράστασή σας για να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες σας, να πετύχουμε το στόχο μας – που δεν είναι άλλος από τη συνειδητοποίηση ότι Φύση και άνθρωπος είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι.

Εφέτος είναι το «έτος Δασών». Κατ' εξοχή επίκαιρο και ζωτικό θέμα το Δάσος, με παγκόσμιο το ενδιαφέρον για τη συντήρηση κι ανάπτυξή του, μέγιστο κεφάλαιο της οικολογικής επιστήμης, θα μας απασχολήσει στον προγραμματισμό των εκδηλώσεων της περιόδου '85/'86, τόσο για τους ενήλικες όσο και για τους μικρούς «φίλους». Θα γίνουν διαλέξεις, εκδρομές και συζητήσεις που θα σας ανακοινώνονται περιοδικά.

Σ' αυτό το πρόγραμμα ζητάμε τη συμμετοχή σας με αυξημένες παρουσίες στις εκδηλώσεις, συχνότερες επισκέψεις στο Μουσείο, μαζί με τα παιδιά σας, αυτά που είναι πια αδήρητη ανάγκη να αγαπήσουν τη Φύση που τόσο εμείς αγνοήσαμε.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ελάτε να συνεργαστούμε

Το Δ.Σ. παροτρύνει τα μέλη των «Φίλων» να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες του Μουσείου, που θα τις πληροφορούνται μόνο όταν επισκέπτονται το Μουσείο συχνά ή όταν επικοινωνούν μ' αυτό με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

Το Μουσείο δεν έπαψε ποτέ μέσα στα 20 χρόνια της λειτουργίας του να είναι ένα άγρυπνο μάτι για τη διαφύλαξη της σπάνιας σε ομορφιά και ποικιλία, ελληνικής φύσης.

Χρέος όλων των «Φίλων» είναι να το βοηθήσουμε σε ότι μας ζητήσει.

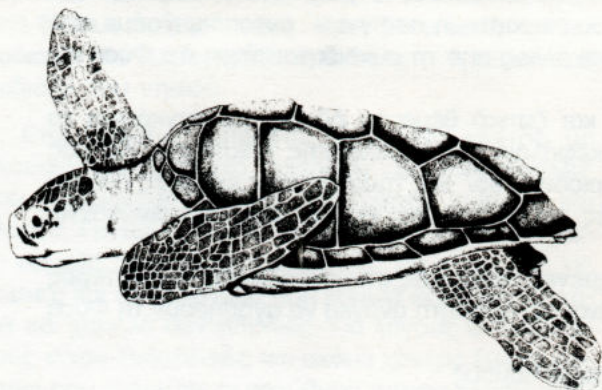
Μόνο μια συχνή επαφή με το Μουσείο μπορεί να μας φέρει κοντά σε πολλά γοητευτικά και κρίσιμα θέματα που διαφορετικά είναι αδύνατο να γνωρίσουμε.

Ακόμα το Δ.Σ. των «Φίλων» ζητάει τη βοήθειά σας: για τη διοργάνωση των εκδηλώσεων, για την έκδοση των «Ειδήσεων», για την λειτουργία του Παιδικού Τμήματος και την συγγραφή της εφημερίδας του, για την εξεύρεση οικονομικών πόρων, και πολλά άλλα θέματα που θα πληροφορηθείτε αν έρθετε σ' επαφή μαζί μας.

Σας περιμένουμε

Τα νέα του Μουσείου

* Με τον τίτλο «ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΑ ΖΩΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ» άνοιξε από τον Ιούλιο νέος εκθεσιακός χώρος στο Μουσείο, που παρουσιάζει τα τρία είδη των θαλασσίων χελωνών που υπάρχουν στην πατρίδα μας, (την *Caretta caretta*, τη *Chelonya mydas* και τη *Dermochelys coriacea*) και τη Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*).

Αξίζει ν' αναφερθεί ότι η Ελλάδα φιλοξενεί το μεγαλύτερο πληθυσμό Μεσογειακής φώκιας και είναι ο μόνος ευρωπαϊκός χώρος όπου γεννούν θαλάσσιες χελώνες.

Αυτά τα είδη απειλούνται με εξαφάνιση επειδή οι βιότοποί τους καταστρέφονται καθημερινά ή επειδή φονεύονται τα ίδια τα άτομα σαν ανταγωνιστές των ψαράδων.

* Το Μουσείο θα εκτιμούσε πολύ τη βοήθεια ορισμένων κυριών που θα μπορούσαν να διαθέσουν δυο από τις πρωινές τους ώρες από 10.00 μέχρι 12.00 κάποιες μέρες της βδομάδας εκτός από Παρασκευή. Η εργασία θα είναι μια βοήθεια στην Boutique του Μουσείου που έχει επιβαρυνθεί με πωλήσεις για τους «Φίλους».

* Στις 21 Σεπτεμβρίου, 102 «Φίλοι» του Αμερικανικού Μουσείου Φυσικής Ιστορίας της Νέας Υόρκης, επισκέφθηκαν το Μουσείο μας, με επικεφαλής τον Διευθυντή κ. Τ. Nickolson. Αφού ξεναγήθηκαν ακολούθησε δεξίωση για τους εκλεκτούς επισκέπτες.

* Εξαιρετικά για τις μέρες των γιορτών, θα διατεθούν από τη boutique του Μουσείου δέκα folio με τις λιθογραφίες των «Παικνίων της Ελλάδος» στην τιμή των 200.000 αντί 250.000 δρχ. το καθένα. Επίσης θα διατεθούν και ορισμένες μεμονωμένες λιθογραφίες στην τιμή των 20.000 δρχ. η μία.

* Το χειμερινό ωράριο του Μουσείου που ισχύει για όλους τους επισκέπτες από 1η Οκτωβρίου είναι: καθημερινές 9-2 μ.μ. και τις Κυριακές 10-4 μ.μ. Την Παρασκευή το Μουσείο είναι κλειστό.

Αν κάποιο σχολείο θέλει να επισκεφθεί το Μουσείο, θα ήταν χρήσιμο οι δάσκαλοι και οι καθηγητές να το επισκέπτονται προτού φέρουν τις τάξεις τους, ώστε να εξοικιώνονται οι ίδιοι με τα εκθέματα και να εντοπίζουν τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των μαθητών τους ανάλογα με τις γνώσεις που διαθέτουν. Οι επισκέψεις αυτές του διδακτικού προσωπικού γίνονται δωρεάν, και τους διανέμεται και ο οδηγός του Μουσείου με τις απαραίτητες πληροφορίες για την επίσκεψη.

Τα νέα των «Φίλων»

Εκδηλώσεις Νοεμβρίου

Σάββατο 2 Νοεμβρίου 1985, ώρα 10.30 π.μ. Επίσκεψη στην Στοά του Αττάλου και στον κήπο της. Τα φυτά που υπάρχουν στον κήπο της Αρχαίας αγοράς έχουν διαλεχτεί έτσι ώστε να αντιπροσωπεύουν την χλωρίδα της αρχαίας Ελλάδας. Ξεναγός μας για το χώρο αυτό θα είναι η κ. Jane Diamant που εργάζεται εκεί, εδώ και 15 χρόνια.

Σάββατο 30 Νοεμβρίου 1985, ώρα 10.30 π.μ. Επίσκεψη στο Μουσείο Μπενάκη. Θα ξεναγηθούμε από την αρχαιολόγο κ. Κάτε Συνοδινού που θα μας ενημερώσει για το ρόλο του φυτικού και ζωικού κόσμου στην ελληνική λαϊκή τέχνη, στην κεραμεική, στα κεντήματα κ.τ.λ.

Για τις πιο πάνω εκδηλώσεις θα υπάρχει μεταφορά για όσους θέλουν από την είσοδο του Μουσείου με πούλμαν. Δικαίωμα συμμετοχής για την κάθε εκδήλωση 400 δρχ. που θα πρέπει να έχουν καταβληθεί μια βδομάδα νωρίτερα. Αναχώρηση από την είσοδο του Μουσείου στις 9.30 π.μ. Δηλώσεις συμμετοχής στο ταξ. γραφείο Syrigos Travel 3235500 ή στο Μουσείο τηλ.: 8083289 ή 8015870 (κ. Μαργαριτούλη).

Εκδηλώσεις που προγραμματίζουμε

Για τους μήνες που ακολουθούν δεν έχουν ακόμη απόλυτα καθοριστεί οι εκδηλώσεις ως προς τις ημερομηνίες και τους τίτλους. Μπορούμε όμως σήμερα ν' ανακοινώσουμε τα θέματα που προγραμματίζουμε για το υπόλοιπο διάστημα.

- Αρχές Δεκεμβρίου, προβολή ταινίας ή διαφανειών και συζήτηση για τα πουλιά και τους βιοτόπους τους στην Ελλάδα, ανάμεσα σε ειδικούς και κοινό.

- Ιανουάριο ή Φεβρουάριο προβολή για το πολυσυζητημένο θέμα του «Δάσους» που ειδικά φέτος γίνεται εξαιρετικά επίκαιρο. Θ' ακολουθήσει πάλι συζήτηση ανάμεσα σε ειδικούς επιστήμονες και κοινό.

- Για τον μήνα Μάρτιο εκτός από τη Γενική Συνέλευση, σχεδιάζουμε έναν περίπατο στο Έλος του Μαραθώνα με ορνιθολογικό ενδιαφέρον και επίσκεψη στο αρχαιολογικό Μουσείο της περιοχής. Και για τα δύο θέματα θα υπάρξει ειδική ξενάγηση.

- Τον Απρίλιο, έναν περίπατο για να γνωρίσουμε από κοντά την τεράστια ποικιλία της χλωρίδας της Πάρνηθας, με ειδική ξενάγηση.

- Για το τέλος Μαΐου προγραμματίζουμε τη μεγάλη μας εκδρομή γεωλογικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος της κλασικής και βυζαντινής περιόδου στη Μήλο.

- Για το μήνα Ιούνιο σχεδιάζουμε και δεύτερη μεγάλη εκδρομή σε δάσος της βόρειας Ελλάδας.

Όλα τα πιο πάνω είναι σχέδια που μελετούνται.

Ένα έξυπνο δώρο

Αν θέλετε να κάνετε κάποιο δώρο σε παιδί από 7-15 ετών μπορείτε να του προσφέρετε τη συνδρομή της χρονιάς '85-'86 για το παιδικό τμήμα, δηλαδή 350 δρχ. Τα παιδιά θα περνούν ευχάριστα στις εκδηλώσεις του και θα λαβαίνουν την «ΠΑΡΕΑ», την εφημερίδα για παιδιά με πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό γύρω από θέματα Φυσικής Ιστορίας και προστασίας του περιβάλλοντος.

Διάκριση στην κ. Αγγελική Βαρελλά

Ένα παιδικό βιβλίο με σαφή οικολογικά μηνύματα, η «Φιλενάδα φουντουκιά μου», γραμμένη από το δραστήριο μέλος μας και αφιλοκερδή συνεργάτιδα του Παιδικού Τμήματος, την κ. Αγγελική Βαρελλά πήρε πρόσφατα τον έπαινο του πολωνικού βραβείου Jannus Kortzack.

Το βραβείο αυτό δίνεται κάθε δυό χρόνια «εις μνήμην» αυτού του μεγάλου Πολωνού παιδαγωγού που χάθηκε μαζί με τους μαθητές του στα γκέτο της Τρέμπλινκα.

Συγχαίρουμε θερμά την κ. Βαρελλά για τη βράβευσή της αυτή.

Για τις μέρες των γιορτών θυμίζουμε την έκδοση των «Φίλων» με τίτλο «ΤΙ ΤΡΩΝΕ ΤΑ ΖΩΑ». Το βιβλιράκι αυτό που απευθύνεται σε παιδιά του νηπιαγωγείου και των πρώτων τάξεων του Δημοτικού, έχει αποσπάσει απ' όλους ευνοϊκότατα σχόλια. Μπορείτε να το βρείτε στην Boutique του Μουσείου προς 170 δρχ.

Η Εκδρομή στη Σαντορίνη

Οι 27 «Φίλοι» που πήγαν στην Σαντορίνη στο τέλος Μαΐου του '85, πέρασαν τόσο όμορφα που θέλουν να μεταφέρουν και στους υπόλοιπους μερικές από τις γνώσεις και τις εντυπώσεις, που είχαν σ' αυτή την εκδρομή.

Ο κ. Παυλίδης μας έστειλε το κείμενο που ακολουθεί και που αναφέρεται στην επίσκεψή μας στο Ακροτήρι.

Σαντορίνη 24 Μαΐου 1985

Σήμερα σύμφωνα με το πρόγραμμα «Οι Φίλοι του Μουσείου πήγαν στο Ακροτήρι.

Για τρεις γεμάτες ώρες (9.45' -12.45') ο καθηγητής κ. Χρήστος Ντούμας, συνεχιστής των ανασκαφών μετά το θάνατο του καθηγητή Σ. Μαρινάτου, μας ξενάγησε με τόση απλότητα, ζωντάνια, χιούμορ και βαθιά γνώση του θέματος που μας συνεπήρε.

Στην αρχή μας έκανε μια ιστορική αναδρομή των ανασκαφών. Πριν αρχίσει ο Μαρινάτος είχε υπ' όψι του τις ανασκαφές που είχαν γίνει έναν αιώνα πριν, από ξένους αρχαιολόγους. Προτίμησε αυτή την τοποθεσία του Ακροτηριού, επειδή ήταν η παλιότερη πεδιάδα του νησιού.

Έτσι βρέθηκε μπροστά σε αστικό κέντρο με πλούσια σπίτια, συχνά τριόροφα, με τοιχογραφίες που αποδείκνυαν υψηλό πνευματικό επίπεδο και πλούτο. Γενικά τα σπίτια που είδαμε είχαν πελεκημένα μεγάλα αγκωνάρια στις γωνιές και γύρω από τις πόρτες και τα παράθυρα που καμιά φορά ήταν φαρδιά και χαμηλά σαν βιτρίνες. Για λόγους αντισεισμικούς είχαν ξυλοδεσιές και ακόμα χοντρά ξύλινα δοκάρια που στήριζαν τα πολύθυρα (πτυσσόμενες πόρτες που χώριζαν τα μεγάλα δωμάτια). Τα περισσότερα ξύλα ήταν εισαγωγής κυρίως από τη Σάμο. Οι δρόμοι σχημάτιζαν ζικ-ζακ. Οι ασχολίες των κατοίκων ήταν κυρίως το εμπόριο και η ναυτιλία. Δεν ξέρουμε τη γλώσσα που μιλούσαν και η γραφή τους είναι η Γραμμική Α' που δεν έχει ακόμη αποκρυπτογραφηθεί.

Κάτι που αξίζει ν' αναφερθεί είναι ότι όλα σ' αυτή την ανασκαφή έχουν γίνει από Έλληνες και με ελληνικά χρήματα. Συνεργάζονται στην ανασκαφή παλαιοβοτανολόγος και παλαιοζωολόγος.

Η κ. Γουλανδρή εκφράζοντας τα αισθήματα όλων μας ευχαρίστησε τον κ. Ντούμα θερμότατα για την σπάνια εμπειρία που μας προσέφερε.

Σαντορίνη 26 Μαΐου 1985

Μια άλλη εμπειρία που θα μας μείνει αξέχαστη ήταν η επίσκεψή μας στο ηφαιστειο.

Από την προηγούμενη βλέποντας όλη τη Σαντορίνη από την κορυφή του Προφ. Ηλία, είχαμε ενημερωθεί με επιστημονική ακρίβεια και ζωντάνια για την πλούσια γεωλογική ιστορία του νησιού από τον συνεργάτη του Μουσείου Γεωλόγο κ. Σταύρο Ρίζο.

Έστω κι αν πολλοί από μας είχαν ξαναπάει στη Σαντορίνη, όλοι βρήκαν την εκδρομή πολύ ενδιαφέρουσα, με την ειδική ξενάγηση σε κάθε χώρο και την ωραία ατμόσφαιρα φιλίας που επικράτησε ανάμεσα στους εκδρομείς.

Για το 1986 ετοιμασθείτε για τη Μήλο και ίσως για το δάσος της Ροδόπης.

Στις 26 Μαΐου το πρωί κατεβήκαμε τα 300 σκαλοπάτια από τα Φηρά μέχρι τη Σκάλα Φηρών απ' όπου πήραμε το караβάκι για τη Νέα Καμμένη. Μέσα στο караβάκι ο κ. Ρίζος μας μίλησε για την ηφαιστειακή δράση της Σαντορίνης και μας έδειξε τις τεράστιες αλλαγές στο χάρτη της μέσα σε μικρά χρονικά διαστήματα. Ακόμη από παλιές μαρτυρίες για τις εκρήξεις του ηφαιστείου μας προετοίμασε με γλαφυρό τρόπο για να δεχθούμε την κοσμογονική γοητεία αυτού του νησιού.

Η οδοιπορεία μας, μιας ώρας περίπου μέχρι τον κεντρικό κρατήρα, ήταν αρκετά κοπιαστική, αλλά και μοναδική με το χαρακτηριστικό ήχο του βασάλτη κάτω από τα πόδια μας.

Ο κόπος μας ανταμειφθηκε από την επί τόπου ξενάγηση και τη θέα πάνω από την κορυφή όπου και η φωτογραφία.

Όσοι δεν ανέβηκαν στο ηφαιστειο, έκαναν το γύρω του με το караβάκι και μας περίμεναν στη μικρή προβλήτα, με τις λίγες ή τις πολλές πέτρες που οι οδοιπόροι εκτός από τον κ. Ρίζο, είχαμε μαζέψει για ενθύμιο.

Στην επιστροφή ανεβήκαμε στα Φηρά με το τηλεφερικ, εκτός από την κ. Παυλίδου και τον κ. Γεωργιάδη που ανέβηκαν ηρωικά τα 300 σκαλοπάτια με τα πόδια.